

Mariana PAVLENCU,

Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

IZVOARELE DREPTULUI LA ETAPA CONTEMPORANĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

In Republic of Moldova, the law sources at the present stage are the totality of the normative acts, adopted or sanctioned by the state power, in which are expressed the juridical norms.

Recenzent: Ștefan BELECCIU, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Studii Europene din Republica Moldova

Justificarea forței obligatorii își găsește oglindirea în lucrările marilor iluștri și anume, după opinia lui Fr. Geny, profesor de drept civil la Universitatea din Nancy – se consideră că „legea este expresia voinței unor anumiți oameni, sub formă scrisă și care se impune tuturor, datorită puterii cu care sunt investiți autorii ei”. Iar Edmond Picard menționează că „forța obligatorie a legii este cea a puterii legislative care însă în funcție de popor și de epocă” [1, p. 32].

Referitor la analiza izvoarelor dreptului, la etapa contemporană în Republica Moldova trebuie să avem în vedere cunoașterea specificului izvoarelor de drept, a modului în care apar, cine le creează și ce raporturi se stabilesc între ele.

Astfel, dacă vom încerca să definim izvoarele dreptului la etapa contemporană în Republica Moldova, vom putea spune că ele reprezintă nu altceva decât totalitatea actelor normative adoptate sau sancționate de puterea de stat, în care sunt exprimate normele juridice. De asemenea, este bine să menționăm că izvorul principal și aproape că chiar exclusiv al dreptului nostru îl constituie legea și actele normative, în general, în principiu acesta și fiind principalul criteriu de clasificare a izvoarelor dreptului în prezent. Dar, totodată, mai trebuie să precizăm că unii autori folosesc termenul de „lege” pentru a desemna atât legile propriu-zise, cât și celelalte acte normative care sunt emise pe baza și în aplicarea lor.

Izvorul de drept creat de organele autorităților publice ce sunt investite cu competențe normative (parlamentul, guvernul, ministerele, departamentele etc.) un act normativ, este o normă general-obligatorie a cărei aplicare în caz de necesitate este asigurată prin forța de constrângere a statului. Întregul sistem de izvoare ale dreptului, conform legislației Republicii Moldova, îl putem diviza în două grupe mari:

1. Legile.

2. Alte acte normative subordonate legilor.

Acest criteriu principal de clasificare a actelor normative, după forța lor juridică, are la bază mai multe argumente:

a) Nimeni, cu excepția organului suprem reprezentativ al puterii de stat (parlamentul), nu are dreptul de a adopta, modifica sau abroga vreo lege.

b) Toate celelalte acte normative trebuie să fie adoptate pe bază și în corespundere cu legea.

c) În cazul în care actul normativ contravine legii, el trebuie să fie anulat și adus în corespundere cu legea.

d) În calitate de act, ce dispune de forță juridică supremă în stat, legea nu poate fi confirmată sau suspendată de nimeni, în afară de organul suprem legislativ [2, p. 89].

1. LEGILE.

Sensul propriu-zis al termenului de „lege” desemnează actul normativ care provine de la organul legislativ. Conform legislației Republicii Moldova în vigoare, parlamentul este unica autoritate legiuitoare în țară. În dependență de caracterul normelor cuprinse, actele legislative se împart în acte legislative generale, speciale și de excepție [3].

Actul legislativ-general cuprinde norme juridice aplicabile tuturor raporturilor sociale sau subiectelor de drept, ori unor anumite categorii de raporturi sau de subiecte, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

Actul legislativ-special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate, prin derogare de la regula generală. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special, cu aceeași forță juridică, se va aplica norma actului legislativ special.

Actul legislativ de excepție reglementează raporturile sociale generate ale situațiilor excepționale. Actul legislativ de excepție derogă de la actele generale și de la cele speciale. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general sau special și o normă a actului legislativ general sau special și o normă a actului legislativ de excepție, cu aceeași forță juridică, se va aplica norma actului legislativ de excepție.

Toate actele legislative sunt subordonate ierarhic. Actul legislativ ierarhic superior poate modifica, completa sau abroga un act legislativ inferior. În cazul modificării sau completării expres a actului inferior, modificarea sau completarea va avea aceeași forță juridică ca și actul modificat sau completat. Dar, în cazul în care între două acte legislative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, ce promovează soluții diferite asupra aceluiași obiect al reglementării, se vor aplica prevederile actului posterior.

Vorbind despre actele legislative putem menționa că ele sunt actele adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

De asemenea, legislația în vigoare stabilește o ierarhie a legilor, după criteriul forței lor juridice. În conformitate cu

art. 72 al Constituției Republicii Moldova „parlamentul adoptă legi”, care, la rândul lor, pot fi de mai multe feluri:

1. **legi constituționale;**
2. **legi organice;**
3. **legi ordinare.**

În Legea Republicii Moldova, privind actele legislative nr. 780-XV din 27.12.2001, art. 2, e stipulat că din categoria actelor legislative fac parte: Constituția Republicii Moldova și legile constituționale; legile organice și legile ordinare; hotărârile și moțiunile. Toate legile se adoptă cu majoritatea voturilor, indicată în Constituție.

Actul legislativ are un caracter statal, coercitiv, general și impersonal și trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, o dată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiectelor de drept.

Vorbind despre *legile constituționale*, cât și despre Constituție putem spune că sunt investite cu o forță juridică superioară a tuturor celorlalte legi și acte normative.

Etimologic, cuvântul constituție provine de la latinescul „*constitutio*”, ceea ce în traducere înseamnă „*așezare cu teme*”, „*starea unui lucru*” [4, p. 57]. În dreptul roman antic termenul –constituție era echivalent cu cel de lege. Dar, în ce privește Constituția în prezent poate fi definită ca fiind legea fundamentală a statului, ce reprezintă un sistem încheiat de norme juridice, investite cu forță juridică superioară ce reglementează bazele orânduirii sociale și politicii statului, structurile economice și formele proprietății, organizarea de stat, drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale omului și cetățeanului.

Conform art. 7 al Constituției Republicii Moldova, „Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic ce contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică” [5].

Atât Constituția, cât și legile constituționale sunt cele mai importante izvoare de drept, deoarece se află în vârful piramidei întregului sistem de acte normative. Anume aceste categorii au o procedură specială și „*quorumul*” de adoptare (de exemplu, ele se adoptă dacă au votat - „*pentru*” - cel puțin 2/3 din numărul total de deputați, precum și cele aprobate prin referendum republican.

Astfel, atât Constituția, cât și legile de modificare ale acesteia dispun de o forță juridică superioară față de orice alt act normativ, datorită, pe de o parte, a conținutului reglementărilor, iar pe de altă parte, procedurii speciale de elaborare și adoptare a sa.

Dar se poate face distincție între constituția cutumiară și cea scrisă. Exemplele de constituție cutumiară întâlnim în cazul Marii Britanii și aceasta conține ansamblul regulilor cutumiare referitoare la transmiterea și exercitarea puterii. Majoritatea constituțiilor însă sunt sistematice și elaborate după proceduri dinainte stabilite. Doctrina mai face distincție între constituții simple și rigide: prima categorie, caracterizându-se prin posibilitatea revizuirii de către organele care adoptă legile ordinare și după procedura comună cu cea utilizată pentru adoptarea acestor legi (exemplu: constituțiile cutumiare); a doua categorie, care reprezintă cazul majorității constituțiilor contemporane, implică o procedură deosebită de cea necesară adoptării legilor ordinare, precum și un organ distinct de adoptare; tocmai acest fapt conferindu-le o forță juridică superioară.

Indiferent de forma pe care o îmbracă în diferite state, Constituția are o valoare superioară legilor. Acest lucru

înseamnă, pe de o parte, că orice act contrar Constituției este lipsit de valoare juridică, iar pe de altă parte, se poate vorbi despre neconstituționalitatea legii: actul ce contravine Constituției este ca și inexistent și poate fi ignorat de către judecători în cazul admiterii excepției de neconstituționalitate.

Cea de-a doua categorie sunt *legile organice*, ce sunt la fel adoptate de parlament, ca exemplu: Legea Republicii Moldova privind administrația publică locală nr. 186-XIV [6]. Această categorie de legi este nemijlocit indicată în Constituție sau în alte domenii deosebit de importante, pentru care parlamentul consideră necesară adoptarea de legilor organice. Astfel conform art. 74 al. 3 „legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși după cel puțin două lecturi și sunt subordonate legilor constituționale”. În conformitate cu prevederile art. 72 al. 3 din Constituție, prin legea organică se reglementează și: consfințirea frontierelor țării; stabilirea imnului de stat; modul de funcționare a limbilor; condițiile dobândirii, păstrării și pierderii cetățeniei; structura sistemului național de ocrotire a sănătății fizice și mintale a persoanei; stabilirea funcțiilor publice ai căror titulari nu pot face parte din partide; prelungirea mandatului parlamentului în caz de război sau catastrofă; stabilirea unor compatibilități ale calității de deputat în Parlament, altele de cât cele prevăzute de constituție; procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova; prelungirea mandatului Președintelui Republicii Moldova în caz de război sau catastrofă; stabilirea altor membri ai Guvernului, în afară de prim-ministru, prim – viceprim – ministru, viceprim – miniștri și miniștri; stabilirea unor incompatibilități ale funcției de membru al Guvernului, altele de cât cele prevăzute de Constituție; stabilirea structurii sistemului național de apărare; formele și condițiile speciale de autonomie ale unor localități din stânga Nistrului și din sudul Republicii Moldova; atribuțiile, modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi [5].

Atât modificarea, completarea, cât și abrogarea legilor organice sau ale unor dispoziții ale acestora se fac, de regulă, prin legea organică, conform procedurii stabilite în acest sens.

O altă categorie de legi, ce nu se referă nici la cele constituționale, și nici la cele organice, sunt *legile ordinare*. Astfel, conform art. 72 al. 4 al Constituției Republicii Moldova se zice că „legile ordinare intervin în orice domeniu al relațiilor sociale, cu excepția celor rezervate legilor constituționale și legilor organice” [5]. Iar în conformitate cu art. 74 al. 2 al Constituției Republicii Moldova „legile ordinare, cât și hotărârile se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți” [5]. Atât modificarea, completarea, cât și abrogarea legilor ordinare sau ale unor dispoziții ale acestora se fac, de regulă, prin lege ordinară, conform procedurii stabilite în acest sens.

Referitor hotărârilor Parlamentului putem menționa că sunt niște acte legislative subordonate legilor, se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți, dacă prin Constituție nu este prevăzută o altă majoritate, și nu se supun procedurii de promulgare. Hotărârile cu caracter individual și alte hotărâri, care nu conțin norme de drept, pot fi examinate fără a fi supuse tuturor procedurilor prelabile în organele de lucru ale Parlamentului. Hotărârile Parlamentului se adoptă: în domeniul organizării activității interne a Parlamentului și structurilor ce intră în componența sa ori îi sânt subordonate nemijlocit; pentru aprobarea sau

modificarea structurii unor organe sau instituții; pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea și suspendarea din funcții publice; pentru aprobarea altor acte care nu conțin norme de drept; în alte domenii care nu necesită adoptarea legii.

Prin moțiuni Parlamentul își exprimă poziția într-o problemă de politică internă sau externă. Unicul act legislativ prin care Parlamentul își exprimă neîncrederea în Guvern este moțiunea de cenzură, ce se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, și odată adoptată nu mai poate fi modificată, completată sau abrogată, producând efecte juridice din momentul adoptării.

Toate aceste legi trebuie să corespundă următoarelor condiții:

- a) să fie în concordanță cu principiile de bază ale legiferării;
- b) să fie întocmit conform tehnicii legislative și normelor limbii literare;
- c) să fie adoptat de autoritatea legislativă.

Aceste categorii de legi se deosebesc după însemnătatea și ordinea adoptării lor.

Dar, în afară de acest criteriu mai distingem și alte categorii ale legilor, precum sunt legile excepționale, cele temporare și cele interpretative. În așa fel avem următoarea clasificare:

– după criteriul conținutului lor, legile se diferențiază în legi materiale și legi procedurale. Legile materiale normează activitatea subiecților de drept, persoane fizice și juridice și relațiile dintre ele. Iar cele procedurale stabilesc forma de desfășurare a unei acțiuni sau activități publice sau private, inclusiv forma de emitere sau întocmire a actelor juridice și aceea în care să fie sancționați cei care au încălcat legea materială.

– după criteriul reglementării juridice, vom distinge legi cu caracter civil, penal, administrativ, financiar, economic etc.

– după sfera de cuprindere a relațiilor sociale reglementate, legile pot fi asemenea normelor juridice tratate general, special și excepțional.

În ceea ce privește intrarea în vigoare a legii vom spune că conform art. 76 din Constituția Republicii Moldova, „Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Dar ne publicarea legii atrage inexistența acesteia” [5].

De asemenea, un loc distinct îl ocupă și codurile care constituie un sistem unitar de norme organizate potrivit unor principii și care constituie o formă sistematizată într-un domeniu dat. De exemplu: Codul civil, Codul penal, Codul familiei etc.

După conținutul lor normativ legile pot fi de reglementare directă, legi cadru, legi de abilitare și legi de control.

Legile de reglementare directă stabilesc conduita subiecților de drept, iar celelalte acte normative elaborate de alte organe nu pot decât să aplice legea respectivă, fără să poată a-i adăuga vreo altă reglementare nouă. Legile cadru stabilesc doar principiile generale ale domeniului reglementat, lăsând ca organele de aplicare să prevadă conduita subiecților, creând, astfel, norme noi. Ele sunt legi de reglementare indirectă. Legile de abilitare sunt legile prin care Guvernul este abilitat de Parlament a emite acte cu caracter de lege. Se numesc legi de reglementare indirectă cel prin care Guvernul emite acte normative doar pentru perioada stipulată și domeniul indicat și care nu conțin

dispoziții, care să se aplice direct subiecților. Legile de control sunt legile prin care Parlamentul se pronunță asupra reglementărilor de tip legislativ emise de Guvern (ordonanțele) și prin care este controlată activitatea desfășurată în exercitarea funcției legislative. Și aceste legi sunt de asemenea legi de reglementare indirectă.

2. ACTELE NORMATIVE SUBORDONATE LEGII.

Alături de activitatea legislativă a Parlamentului, practic toate organele de stat înfăptuiesc o activitate normativă, adică emit acte cu caracter normativ, iar în unele cazuri chiar și unele organizații, instituții nestatale în limitele competenței lor adoptă acte cu caracter normativ. Textul proiectului de act normativ se elaborează în limba de stat, cu respectarea anumitor reguli, cum ar fi:

- a) fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat;
- b) într-o frază să fie exprimată o singură idee;
- c) se utilizează termeni adecvați și de largă circulație;
- d) noțiunea nu se redă prin definiția ei sau printr-un frazeologism;
- e) terminologia utilizată este constantă și uniformă atât în actul elaborat, cât și în toate celelalte acte legislative; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzi;
- f) neologismele se folosesc numai dacă sânt cunoscute;
- g) se va evita folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, neutilizabile sau cu sens ambiguu.

h) Se vor evita tautologiile juridice, se va respecta cu strictețe regulile de ortografie și punctuație [6].

Actele normative sunt foarte variate și pentru a produce efecte juridice trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- să nu conțină dispoziții contrare legii;
- ele nu pot da reglementări primare;
- ele nu pot interveni în domeniul a căror reglementare prevede a fi expusă în altă lege;
- ele trebuie să fie adoptate în limitele competențelor materiale și teritoriale ale organului de la care se bifurcă;
- ele trebuie să respecte ierarhia forței juridice a actelor normative în stat;
- ele trebuie să fie date în forma și procedura prevăzută pentru fiecare din ele.

Tuturor acelor normative le poate fi caracteristică modificarea, astfel, modificarea, cât și completarea actului normativ, constituie amendarea unor prevederi ale lui. Modificarea poate interveni pentru a schimba unele soluții din actul normativ prin altele, iar completarea intervine pentru a introduce soluții noi în problema reglementată de actul normativ. De regulă, atât modificarea cât și completarea actului legislativ constă în înlocuirea unui text cu un altul ori în adăugarea unui text nou.

Actul normativ modificat sau completat are, de regulă o forță juridică egală cu cea a actului ale cărui dispoziții le modifică sau le completează, iar în unele cazuri, actul de modificare sau completare poate avea o forță juridică superioară celei a actului modificat sau completat, dar dacă actul normativ se completează cu unul sau mai multe articole noi, acestea vor primi numărul articolului după care se adaugă și indicii respectivi [7, p. 87].

Referindu-ne la posibila intervenție a abrogării, putem menționa că constituie un procedeu tehnico-juridic de suprimare, prin care sunt scoase din vigoare prevederile actului legislativ ce nu mai corespund echilibrului dintre cerințele sociale și reglementarea legală. Abrogarea poate interveni doar în anumite cazuri, cum sunt:

- a) pentru a omite dispozițiile dintr-un act legislativ care au intrat în conflict cu dispozițiile unui alt act normativ cu aceeași forță juridică sau de o forță juridică superioară;
- b) pentru a evita eventualele paralelisme în legislație;
- c) pentru a înlătura discrepanțele și neclaritățile;
- d) pentru a degreva fondul juridic de norme desuete [8].

Abrogarea poate fi totală când actul normativ este înlăturat integral și parțială când se suprimă numai unele părți din actul normativ respectiv.

Cu toate că actele normative sunt subordonate autorității legii și se conformează prevederilor ei, ele produc efecte în aceeași măsură obligatorii ca și legea pentru subiecții la care se referă [9, p. 69]. Lor li se referă: hotărârile parlamentului; decretele președintelui; hotărârile și dispozițiile guvernului; ordinele, instrucțiunile și regulamentele ministerelor, departamentelor și altor organe centrale ale administrației de stat; hotărârile și dispozițiile organelor administrației publice locale etc.

În continuare vom încerca să ne referim la cele mai importante dintre ele și anume:

1. Decretele prezidențiale sunt emise de președintele Republicii în situațiile prevăzute de Constituție și legi, în limitele competenței sale. Exemple de astfel de decrete sunt: instituirea stării de urgență, declararea mobilizării totale sau parțiale, declararea războiului etc. În conformitate cu art. 94 al 1 al Constituției, președintele Republicii Moldova emite decrete obligatorii pentru exercitare pe întreg teritoriul statului. Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ca exemplu poate fi: Decretul președintelui Republicii Moldova cu privire la puterea de stat nr. 201, din 27.07.90.

2. Hotărârile, ordonanțele și dispozițiile Guvernului sunt întemeiate în calitatea acestuia de a fi organ superior al administrației publice, îndeplinindu-și autoritatea executivă și de dispoziție pe întreg teritoriul statului. Aceste acte normative sunt bazate pe Constituție și legi, prevăd măsuri de aplicare a legilor în cele mai diferite domenii, de exemplu: conform art. 102 al. 1 din Constituția Republicii Moldova, „Guvernul adoptă hotărâri și dispoziții ce se publică în Monitorul Oficial al R.M.”, astfel pot servi *Hotărârea Guvernului R.M. Nr. 1056 din 12.11.97 despre măsurile de realizare a Legii cu privire la programul de privatizare pentru anii 1997-1998; publicată în Monitorul Oficial al R.M. nr. 2-4/2, din 15.01.98 [10]. * Hotărârea Guvernului R.M. nr. 465, din 29.06.92 despre măsurile de realizare a Legii R.M. „cu privire la gospodăria țărănească (de fermier)”, publicată în Monitorul Oficial al R.M. nr. 7/179, din 29.06.92 [11].

Conform Legii Republicii Moldova, privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, nr. 1211-XIV, din 31.07.2000, astfel, de la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la 01.10.2000 se emit ordonanțe în diverse domenii, ca exemplu: aprobarea programului de construcție, reparație și întreținere a drumurilor; aprobarea politicii statului în domeniul circuitului mărfurilor alimentare; formarea președintelui pentru

serviciile medicale și pentru medicamente ș.a. Ordonanța Guvernului Republicii Moldova nr. 1/26.09.2000 privind stabilirea cuantumului taxelor consulare. Specific pentru ordonanțe este că ele nu se supun aprobării Parlamentului și intră în vigoare la data publicării lor în Monitorul Oficial al R.M. [12]. Astfel, Guvernul va prezenta Parlamentului în termen de trei zile de la semnare ordonanțele emise. După data menționată mai sus (01.10.2000), ordonanțele pot fi abrogate, suspendate sau modificate, dar numai prin lege. Aceasta vom găsi în Monitorul Oficial al R.M. nr. 102-105/749, din 17.08.2000 [13].

3. Ordinele, instrucțiunile și regulamentele Guvernului, ministerelor, departamentelor și altor organe centrale ale administrației de stat, ce conform legislației R.M. se adoptă în baza prevederilor exprese a legii, decretelor, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Ele se mai pot adopta și în mod excepțional, când astfel de împuterniciri lipsesc, dar actul normativ de autoritate juridică superioară cere, în virtutea conținutului său, să se elaboreze și să se aplice un act subordonat, care să impună un mod unitar de executare. Drept exemplu de regulamente pot servi: Hotărârea guvernului Republicii Moldova nr. 448, din 11.05.2000 cu privire la aprobarea Regulamentului Ministerului Mediului și Amenajării Teritoriului [14]. Hotărârea guvernului Republicii Moldova nr. 549, din 12.06.2000 pentru aprobarea Regulamentului Departamentului Privatizării și administrării proprietății de stat pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor [15]. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 17.01.2001 despre aprobarea Regulamentului Guvernului Republicii Moldova [16].

4. În cadrul izvoarelor de drept din Republica Moldova mai sunt incluse și tratatele internaționale. Prin Convenția de la Viena, din 1969, Legea nr. 173-XIII din 06.07.1994, tratatul este definit ca „fiind un acord internațional încheiat între state sau alte subiecte de drept internațional, guvernate de normele dreptului internațional și consemnat într-unul sau mai multe instrumente conexe indiferent de denumirea lor” [17].

Conform art. 8 al Constituției R.M. „Republica Moldova se obligă să respecte Carta ONU și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional [5]. Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia [18, p. 96].

5. Hotărârile și dispozițiile organelor administrației publice locale sunt emise în raza unităților administrativ teritoriale, în care funcționează ca organe locale cu competență generală ale administrației de stat și sunt obligatorii pentru organele de stat din subordinea lor și pentru persoanele fizice și juridice. Emise în baza și cu scopul aplicării legilor, decretelor, hotărârilor și alte acte normative ale organelor de stat ierarhic superioare, având precizat temeiul lor legal, ele asigură exercitarea atribuțiilor de interes local ale autorităților menționate deja mai sus.

6. O grupă specială de acte normative numite izvoare locale de drept, sunt acele acte emise de administrația întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor. După părerea unor autori, ele nu pot fi izvoare de drept, dar conform legislației Republicii Moldova actele normative locale se răsfrâng numai asupra membrilor colectivului dat, de exemplu

reglementează relațiile disciplinei muncii, astfel-zis se supune normelor generale [19].

7. În condițiile democratizării societății o grupă aparte de acte normative sunt actele normative sancționate de stat. De exemplu actele normative ale organizațiilor obștești, colectivelor de muncă etc., dacă au fost înregistrate cu acordul preventiv al statului sau după aprobarea respectivă de către organele competente ale statului. Referitor acestei grupe de acte normative, în calitate de izvor de drept, în literatura juridică, de asemenea, nu există o părere unică.

Bibliografie

1. Paul Mircea Cosmovici Drept civil, Editura ALL, București, 1996.
2. Gh. Lupu și Gh. Avornic Teoria generală a dreptului, Editura Lumina, Chișinău, 1997.
3. Legea Republicii Moldova privind actele legislative nr. 780-XV, din 27.12.2001, art. 6; M.O. nr. 36-38/210, din 14.03.2002.
4. Petru Miculescu Statul de drept, Editura Lumina Lex, București, 1998.
5. Constituția Republicii Moldova 1994.
6. Legea Republicii Moldova privind administrația publică locală, nr. 186-XIV.
7. Ioan Humă Introducere în studiul dreptului, Iași, 1993.
8. Monitorul Oficial nr. 208-210/783, din 03.10.2003.
9. Radu I. Motica, Gh. Mihai, Introducere în studiul dreptului, Timișoara, 1997.
10. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 2-4/2, din 15.01.1998.
11. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7/179, din 29.06.1992
12. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 98/692, din 03.08.2000.
13. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 102-105/749, din 17.08.2000.
14. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 57-58/531, din 18.05.2000.
15. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 70-72/635, din 22.06.2000.
16. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 8-10/73, din 25.01.2001.
17. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1, din 12.08.1994.
18. Raluca Miga Beșteliu, Introducere în studiul dreptului internațional, București, 2002.
19. Monitorul Oficial nr. 36-38/210, din 14.03.2002.